

Таким чином, керівник освітнього закладу не зобов'язаний глибоко знати усі економічні аспекти певних подій, проте він повинен вміти контролювати роботу тих фахівців, які задіяні в економічних процесах установи, володіти економічною термінологією, мислити не з позиції споживача, а з позиції акумулятора фінансових ресурсів і тоді у нього залишиться час для вдосконалення свої професійних навиків.

Ізбаи С. С.,

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і педагогічної майстерності Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ В УКРАЇНІ

Швидкі технічні, соціальні, економічні зміни, які відбуваються у сучасному суспільстві призводять до виникнення проблеми забезпечення пізнавальних потреб громадян, тому суттєвого впливу потребує підтримка і розвиток освіти дорослих як важливої складової освіти упродовж всього життя. В європейських країнах визначаються значні успіхи у якісному навчанні нового покоління у системі формальної і неформальної освіти, яка охоплює всі вікові категорії. Разом з тим, проблема освіти дорослих в Україні тільки почала розроблятися провідними фахівцями. Створено Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН, у якому функціонує відділ андрагогіки. Відділ займається дослідженням різних аспектів цієї проблеми, зокрема досліджуються особливості розвитку вітчизняної освіти дорослих (Н.Г. Ничкало, Л.Б. Лукьянова, Л.Е. Сігаєва, О.А. Жижко, О.І. Щербак, О.В. Аніщенко та ін.). Створено науковий журнал «Освіта дорослих», проводяться всеукраїнські конференції, круглі столи з актуальних проблем андрагогіки, тижні освіти дорослих тощо [1, с. 11]. Різноманітні аспекти навчання дорослої людини відображені й у дослідженнях інших українських вчених: С.П. Архипової, С.Я. Батишева, Н.М. Дем'яненко, Т.М. Десятова, В.С. Ледньова, І.Л. Лікарчук, В.І. Лугового, Л.М. Мазуренка, Н.Г. Ничкало, В.В. Олійника, С.М. Прийми, В.І. Пуцова та ін.

Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України разом з Мелітопольським державним педагогічним університетом імені Богдана Хмельницького ініціював проведення круглого столу «Освіта дорослих – ключ у XXI століття», де відбулося обговорення проблем освіти дорослих в регіоні у європейському форматі «діалогу за кавою», що має назву «World safe». Данна форма в 90-ті роки XX століття в Європі зарекомендувала себе як вдалий засіб неформального обговорення проблем, що поєднує в собі метод експертного опитування з елементами ділової гри і групового письмового інтерв'ю. До участі були запрошені представники академічної спільноти: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України (м. Київ), Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, Таврійський державний агротехнологічний університет, Бердянський державний педагогічний університет; представники органів місцевого самоврядування міста і району, виконавчої влади, представники громадських організацій, провайдери освітніх послуг для дорослих – всі, хто не байдужий до перспектив розвитку освіти дорослих у регіоні.

За результатами обговорення виявилось, що мотивами до навчання дорослих є: бажання не відставати від молодого покоління у сучасних технологіях, підвищення матеріального достатку, можливість самореалізації та саморозвитку, працевлаштування, підвищення кваліфікації. Оригінальними виявилися такі мотиви як авторитет вчителя, можливість використання свого потенціального ресурсу, підвищення соціальної користі, пошук себе. Пріоритетними напрямками освіти дорослих в регіоні учасники дискусії визначили: громадянська активність, підвищення професійного рівня, особистісний розвиток, клуби за інтересами, курси навчання новим навичкам, школа сімейних відносин, підвищення якості життя. Оптимальний формат навчання дорослих повинен орієнтуватися на індивідуальні відмінності навчальних можливостей дорослих учнів із застосуванням інтерактивних і дистанційних форм і методів навчання. Учасники обговорення вважають, що при виборі форм навчання дорослих слід враховувати мотивацію тих, хто прийшов на

навчання. Серед перспектив розвитку освіти дорослих присутні гості виділили: зелений туризм, полікультурна освіта, вивчення мов, інформаційно-технологічна освіта, рукоділля (hand made), переробка сільськогосподарської продукції, історико-культурна освіта регіону, дозвіллева освіта, правова освіта, економіка сім'ї. Особливу активність учасники дискусії проявили до обговорення питання щодо конкретних дій і рішень, які сприяють розвитку освіти дорослих в регіоні. Так, гості зазначили, що необхідно провести моніторинг культурно-освітніх потреб регіону, розробити навчально-методичне забезпечення освіти дорослих, координувати роботу чиновників, суспільних діячів, вчених, педагогів-практиків в галузі освіти дорослих, розпочати підготовку спеціальних викладачів для освіти дорослих, активізувати роботу волонтерського руху освіти дорослих в регіоні, сформувати комісії по визначенню професійної придатності людини, визнати неформальну освіту на державному рівні.

Разом з провідними фахівцями Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України Л.Б. Лук'яною та О.В. Аніщенко визначено першочергові заходи, які необхідно запровадити для розвитку освіти дорослих в Україні, серед яких можна виділити наступні:

- розробити нормативно-правове забезпечення освіти дорослих;
- розробити Концепцію розвитку центрів освіти дорослих при ВНЗ в Україні;
- розробити Концепцію формування андрагогічної компетентності фахівця;
- розробити андрагогічну модель освіти дорослих і порівняти її з педагогічною моделлю;
- узагальнити існуючі й розробити нові форми, технології роботи з дорослими.
- запровадити в Україні видання практико орієнтованого журналу освіти дорослих;
- підготувати пакет документів для введення в класифікатор професій спеціальності «Андрагогіка»;
- розробити різнорівневі навчальні програми вивчення курсу «Андрагогіка» для бакалаврів і магістрів;
- включити вивчення курсу «Андрагогіка» у навчальні плани підготовки вчителів та психологів, педагогів вищої школи та управлінців навчальними закладами;
- розробити навчально-методичне забезпечення курсу «Андрагогіка»;
- ввести підготовку педагогів за подвійною спеціальністю, наприклад «Географія-андрагогіка», «Математика-андрагогіка» і т.д.;
- розробити окремі модулі з вивчення теорії і практики освіти дорослих і включити їх у деякі навчальні курси підготовки бакалаврів і магістрів;
- сприяти упровадженню тем з різних аспектів освіти дорослих (педагогічних, юридичних, психологічних та ін.) до проблематики студентських науково-дослідних робіт;
- ініціювати проведення конкурсів студентських науково-дослідних проєктів з теорії і практики навчання та виховання дорослих;
- запровадити підвищення кваліфікації в рамках формування андрагогічної компетентності;
- розробити програму для викладачів вищих навчальних закладів з формування у них андрагогічної компетентності;
- організувати навчання андрагогів в літній академії освіти дорослих за німецькою програмою із залученням іноземних колег;
- організувати дискусію на тему: «Андрагогічна майстерність організатора навчання дорослих».

Таким чином, подальший розвиток освіти дорослих в Україні сприятиме задоволенню потреб особистості в інтелектуальному, культурному і духовному зростанні через отримання неперервної освіти упродовж життя.

Література

1. Лук'янова Л.Б. Дорослість як базова категорія андрагогіки / Лук'янова Л.Б. // Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи. – 2010. – № 2. – С. 20-28.